

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

RUNDSKRIV IS-10/2015

Annet relevant regelverk

- helse- og omsorgstjenesteloven
- Forskrift om habilitering og rehabilitering
 - Internkontrollforskriften
- Kvalitetsforskriften for pleie- og oms.tjenesten
 - Pasient- og brukerrettighetsloven
 - Vergemålsloven
 - Pasientjournalloven
 - Forvaltningsloven
 - Opplæringslova
 - Psykisk helsevernloven

+ 5 nye / reviderte lover

Reglene om tvang og makt

Det har vært små endringer i reglene om bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med utviklingshemming siden 1999 (kap 6A sosialtjenesteloven) og frem til i dag.

Atferdsendrende tiltak ble tatt ut når kap 4A kom i 2005, i tillegg til innskjerping når det gjaldt tekniske innretninger
varsling / alarm

Tidligere forarbeider har derfor betydning for tolkning av reglene

(div. Ot.prp'er, stortingsmeldinger og høringsnotat)

Beslutningskompetanse

Beslutningskompetanse (samtykkekompetanse) ikke tidligere nevnt i kap 9.

Bakgrunn:

utvikling i internasjonal menneskerettighetstenkning (konvensjon om rettighetene til funksjonshemmede) – vurdering av om et tiltak skal iverksettes mot vedkommendes vilje (særlig knyttet til ivaretagelse av grunnleggende behov)

Faglig/etisk forsvarlig/forholdsmessighet

Overvåking (bilde / lyd) kan ikke samtykkes til

Arenaspørsmålet - skole

Et problemområde helt siden kap 6A kom i 1999

Kunnskapsdepartementet:

Opplæringsloven er ikke til hinder for at tiltak også kan gjennomføres når eleven befinner seg i skolen i skoletida.

- Samtykke fra skolens ledelse
- Ledd i tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven
- Personell fra helse- og omsorgstjenesten

Grenser mot helsehjelp - epilepsialarm

Hovedregel: epilepsialarm er helsehjelp, siden det er en somatisk sykdomstilstand

Når tiltak overfor en utviklingshemmet *både* er helsehjelp *og* pleie og omsorg, går kap 9 foran pasient- og brukerrettighetsloven § 4-6

Vanskelige avveininger om rett lovgrunnlag.

Må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle

Overvåking – lyd / bilde (alltid tvang)

Tilrettelegging eller tvang?

Innelåsing av kniver, sterke vaskemidler og andre gjenstander kan være nødvendig for å hindre vesentlig skade.

*

Dersom personen på grunn av sin funksjonssvikt ikke er i stand til å gjøre normal bruk av disse gjenstandene eller ikke evner å benytte gjenstandene til sitt formål,

vil dette handle om tilrettelegging og ikke tvang

Individuelle vurderinger viktig!

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Kap 9 gjelder i utgangspunktet fullt ut også i
BPA-ordninger

- Assistentene må ha tilstrekkelig kompetanse
 - Reglene om oppfølging / kontroll og journalføring må følges
 - Faglig ansvarlig og kompetanse?

A-meldinger ved c-tiltak

Utgangspunkt:

Skadeavverging i enkeltstående nødssituasjoner
(«b-bestemmelsen»: gjentatte nødssituasjoner)

Det kan benyttes a-meldinger også i enkelte former for «c-situasjoner» dersom det foreligger en situasjon som innebærer en akutt fare for vesentlig skade

Plan for opplæring og veiledning

Dersom kommunen fatter et vedtak etter kap 9, skal en plan for personalveiledning og – oppfølging utarbeides for alle tjenesteyterne som er involvert i tiltaket.

*

Planen må legges ved når kommunens vedtak oversendes Fylkesmannen for overprøving

*

Tjenesteyterne må få nødvendig opplæring i andre løsninger / mindre inngripende tiltak

«Statiske tiltak»

Gjelder f.eks alarmer og innelåsing av gjenstander

Utfordringer:

- * Kravet til journalføring
- * Kravet om to til stede